

ПРОТОКОЛ № 4

науково-методичного семінару кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки «Підготовка педагогічних, науково-педагогічних та наукових кадрів: проблеми та шляхи модернізації»
(круглий стіл)

від 7 лютого 2018 року

Присутні: викладачі кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи; докторанти: Богородецька Ольга Іванівна, Сидорук Ірина Ігорівна, аспіранти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки та 231 Соціальна робота: Борбич Наталія Віталіївна, Євтушевська Олена Валеріївна, Горбач Віта Володимирівна, Гапончук Олена Миколаївна, Троцюк Ольга Ярославівна, Васюхник Софія Ярославівна, Радюк Інна Володимирівна, Гордієнко Юлія Анатоліївна, Терпелюк Володимир Володимирович, Скіць Андрій Вікторович, Дурманенко Оксана Леонідівна, Ольхова Наталія Володимирівна, Яструк Оксана Василівна, Марценюк Ірина Петрівна, Антонюк Володимир Зіновійович, Антонюк Надія Анатоліївна, Здіховський Андрій Миколайович, Завіднюк -Яковенко Катерина Василівна.

Запрошені: завідувач відділу аспірантури, докторантури та наукового стажування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки доц. Філіпович М.Б.; декан факультету педагогічної освіти та соціальної роботи доктор педагогічних наук Лякішева А.В., завідувачі кафедр факультету доктор педагогічних наук, професор Смолюк І.О., доктор педагогічних наук, професор Пріма Р.М., кандидат педагогічних наук, доцент Остапйовська Т.П., доктор педагогічних наук, професор Гусак Л.Є.

Засідання круглого столу відкрив доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної педагогіки та педагогіки вищої школи **Гусак П.М.**

Метою нашого засідання круглого столу, як зауважив Гусак П.М., - є пошук нових шляхів, змісту, форм і методів підготовки педагогічних, науково-педагогічних і наукових кадрів. Петро Миколайович наголосив на актуальності такого зібрання, на необхідності пошуку модернізованих змісту і технологій підготовки сучасного фахівця. Виступаючий звернувся до присутніх аспірантів та докторантів бути особливо відповідальними, адже змінилися умови як прийому до аспірантури, так і сам освітній процес в аспірантурі та докторантурі; значно зросли вимоги до здобувачів наукових ступенів. Велика відповідальність за якість підготовки лежить на наукових керівниках і всіх викладачах кафедри. Мова йде про абсолютно новий підхід в організації підготовки аспірантів і докторантів.

СЛУХАЛИ:

доц. **Філіпович М.Б.** - завідувача відділу аспірантури, докторантури та наукового стажування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Доповідач зауважила, що основною метою відділу аспірантури, докторантури та наукового стажування є високоякісна підготовка педагогічних, науково-педагогічних та наукових кадрів з відривом і без відриву від виробництва. Подякувала професору Гусаку П.М. за запрошення побувати на такому засіданні, відзначивши, що це вперше за її трудову діяльність запросили на кафедру аби відверто поговорити про наболіле.

Мирослава Богданівна познайомила присутніх з основними вимогами нового порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261.

Для провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти заклади вищої освіти (наукові установи) зобов'язані отримати відповідну ліцензію. Вступ до аспірантури (ад'юнктури) та докторантури здійснюється на конкурсній основі відповідно

до цього Порядку, Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти, затверджених МОН, та правил прийому до відповідного закладу вищої освіти (наукової установи).

Правила прийому до закладу вищої освіти, зокрема щодо прийому до аспірантури (ад'юнктури) та докторантури, затверджує вчена рада закладу вищої освіти на основі Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти та в установлені строки оприлюднює їх на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Підготовка в аспірантурі (ад'юнктурі) чи докторантурі передбачає виконання особою відповідної освітньо-наукової або наукової програми закладу вищої освіти (наукової установи) за певною спеціальністю та проведення власного наукового дослідження. Невід'ємною складовою освітньо-наукової програми аспірантури (ад'юнктури) та наукової програми докторантури є підготовка та публікація наукових статей.

Аспіранти (ад'юнкти) і докторанти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, в якому визначаються зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований строк захисту дисертації протягом строку підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі) та докторантурі.

Індивідуальний план наукової роботи погоджується здобувачем з його науковим керівником (консультантом) та затверджується вченою радою закладу вищої освіти (наукової установи) або вченою радою відповідного структурного підрозділу протягом двох місяців з дня зарахування здобувача до закладу вищої освіти (наукової установи).

Індивідуальний план наукової роботи є обов'язковим до виконання здобувачем відповідного ступеня і використовується для оцінювання успішності запланованої наукової роботи.

Невиконання індивідуального плану наукової роботи або порушення строків виконання індивідуального плану наукової роботи без поважних причин, передбачених законодавством, може бути підставою для ухвалення

вченою радою закладу вищої освіти (наукової установи) рішення про відрахування аспіранта (ад'юнкта) або докторанта.

Якщо аспірант (ад'юнкт) захистив дисертацію на другому чи третьому році підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі) та був обраний за конкурсом на відповідну посаду наукового (науково-педагогічного) працівника в такому закладі вищої освіти (науковій установі), то загальна сума залишку стипендії нараховується йому як щомісячна надбавка до заробітної плати.

Отже, висновок, що основною формою підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти є аспірантура (ад'юнктура).

До аспірантури (ад'юнктури) на конкурсній основі приймаються особи, які здобули вищу освіту ступеня магістра. До вступних випробувань допускаються особи, які вчасно подали всі необхідні для вступу документи згідно з правилами прийому до закладу вищої освіти (наукової установи). Приймальна комісія може відмовити особі в допуску до проходження вступних випробувань до аспірантури (ад'юнктури) виключно у зв'язку з неподанням в установлений строк документів, визначених правилами прийому.

Виступили:

аспірантка **Гапончук О.М.**, яка запитала, а як будуть захищатися ті аспіранти, які вступали раніше, тобто до 2016 року.

Філіпович М.Б. Відповідно до Постанови, якою КМУ затвердив Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, Постанова № 309, якою врегульовано підготовку аспірантів і здобувачів, які вступили до набрання чинності відповідного Порядку (отже до 23 березня 2016 р.) залишається чинною до 1 січня 2019 р. Таким чином, якщо аспірант або здобувач уже розпочав підготовку він/вона має завершити її до початку 2019 р. Логічно було б, щоб до того часу продовжували функціонувати чинні спеціалізовані вчені ради по захисту дисертацій. Нові спеціалізовані вчені ради (зокрема разові) акредитуватимуться Національним агентством із

забезпечення якості вищої освіти у відповідності з новою процедурою, яка має бути встановленою самим НАЗЯВО (коли воно запрацює), для забезпечення захистів аспірантів, які розпочинатимуть підготовку в цьому році та в майбутньому.

Пріма Р.М. – як будуть вирішуватися питання зі здобувачами?

Філіпович М.Б. З 2016 р. статус здобувача вже не передбачений законодавством. Починаючи з 2016 р. навчання в аспірантурі є обов'язковим для всіх, хто готує дисертацію на здобуття ступеня доктора філософії, за винятком осіб, які займаються науковою роботою у ВНЗ або в науковій установі. Такі особи можуть здобувати ступінь доктора філософії без вступу в аспірантуру, але тільки за спеціальністю, за якою за їх місцем роботи діє чинна ліцензія на аспірантуру (Пункт 34 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії).

Смолюк І.О., як коментар - Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» навчання в аспірантурі триватиме *чотири роки*. Захист дисертації є обов'язковим під час перебування в аспірантурі (*в межах 4-х років*). Аспірантура може бути очною – отже або денною, або вечірньою, або заочною. Але для заочної аспірантури, відповідно до пункту 31 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, не передбачено державного замовлення.

УХВАЛИЛИ:

1. Продовжувати практику проведення спільних навчальних, навчально-методичних та наукових заходів кафедри, відділу аспірантури, докторантури та наукового стажування, аспірантів і докторантів, а також стейкхолдерів майбутніх випускників аспірантури й докторантури з метою оптимізації освітнього процесу та якості їх підготовки. – *Систематично.*

2. Двічі на рік заслуховувати звіти аспірантів, докторантів, їх керівників і консультантів про виконання індивідуального наукового плану роботи. – *Відповідно до затвердженого графіку звітів.*

3. З метою оптимізації освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти провести усне опитування аспірантів, докторантів, викладачів та обговорити його результати на засіданні науково-методичного семінару в жовтні 2018 року. – до 1.11.2018 року.

Керівник науково-методичного семінару доц. Остапйовський І.Є.

Секретар доц. Чернета С.Ю.

Відповідальний за проведення семінару доц. Дурманенко Є.А.